

Temel Yeterlilik Testi (TYT) 800 bin başarı sırası barajının yansımalarıSibel ADAR CAN¹ ¹Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Niğde, Türkiye

Araştırma Makalesi/Research Article

DOI: 10.70736/ijoess.583

Gönderi Tarihi/ Received:
15.10.2024Kabul Tarih/ Accepted:
13.02.2025Online Yayın Tarihi/ Published:
15.03.2025**Öz**

Eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi veren bölümlerine öğrenci başvurularında uygulanan yetenek sınavlarında, 2020 yılından itibaren ‘TYT sınavından en az 800 bin başarı sırasına sahip olma’ şartı getirilmiştir. Bu araştırma ile özel yetenek sınavıyla öğrenci alan öğretmenlik programları için uygulanan bu baraj şartının Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Eğitimi Ana Bilim Dalı bölüm kontenjanına, özel yetenek seçme sınavına, öğrenci kayıtlarına ve öğrenci profili üzerine yansımalarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma 2023-2024 eğitim öğretim yılı sonunda, bölüme kayıtlı 60 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmada nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan durum çalışması kullanılmıştır. Araştırma grubuna uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen veriler araştırmacı tarafından betimsel analiz tekniği ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, TYT 800 bin başarı sırası barajının getirilmesinden sonra bölüme başvuru sayılarının oldukça azaldığı, bölüm kontenjan sayılarının düşmesine sebep olduğu, alan içinden gelen öğrencilerin genelinde bu barajı geçemediği, alan dışından gelen öğrenci sayılarında, alan içinden gelen öğrenci sayılarına göre oldukça fazla ($\frac{3}{4}$ oranında) bir artış gözlemlendiği gibi sonuçlar elde edilmiştir. Araştırma sonucunda güzel sanatlar liselerinden gelen öğrenciler için ek puan getirilebileceği, 800 bin başarı sırası barajı için öğrencilerin daha fazla bilinçlendirilmesi gerektiği ve güzel sanatlar lisesi müfredat programlarında TYT sınavına yönelik güncellemeler yapılabileceği gibi öneriler getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Temel Yeterlilik Testi, TYT, 800 bin başarı sırası, resim öğretmenliği, yetenek sınavı***Reflections of the 800.000-success rank in the Basic Proficiency Test (TYT)*****Abstract**

In the talent exams applied to student applications to the fine arts departments of education faculties, as of 2020, the condition of ‘having at least 800 thousand success ranks in the TYT exam’ has been introduced. This research aims to examine the reflections of this threshold condition applied to teacher training programs accepting students with a special talent exam on the department quota, special talent selection exam, student records and student profile of the Department of Art Education of the Faculty of Education of Niğde Ömer Halisdemir University. The research was conducted with 60 students registered in the department at the end of the 2023-2024 academic year. A case study, which is one of the qualitative research methods, was used in the research. The data obtained from the semi-structured interview forms applied to the research group were evaluated by the researcher using the descriptive analysis technique. As a result of the research, it was found that after the introduction of the TYT 800 thousand success rank threshold, the number of applications to the department decreased significantly, the department quota numbers decreased, the majority of students coming from within the field could not pass this threshold, and the number of students coming from outside the field increased considerably (by $\frac{3}{4}$ rate) compared to the number of students coming from within the field. As a result of the research, it was suggested that additional points could be added for students coming from fine arts high schools, students should be made more aware of the 800 thousand success rank threshold, and updates could be made to the TYT exam in the fine arts high school curriculum programs.

Keywords: Basic Proficiency Test, TYT, 800 thousand success rank, art teaching, talent exam**Sorumlu Yazar/ Corresponded Author:** Sibel ADAR CAN, **E-posta/ e-mail:** sibeladar03@gmail.com

GİRİŞ

Meslek grupları içerisinde bakıldığında öğretmenlik mesleği Türk toplumu tarafından en kutsal, en itibarlı ve en çok değer verilen bir meslek grubu olarak görülmektedir. Son yıllarda biraz yıpratılmaya çalışılsa da halen tüm meslek grupları içerisindeki özgün yerini ve önemini korumaktadır. Türer (2009)'e göre, diğer mesleklerin bilişsel, devinışsel inceliklerinin öğretilmesi sürecinde, öğretmenlik mesleği önemli rol oynayan kilit bir meslektir. Çelikten ve arkadaşlarına (2005) göre ise öğretmen, sınav yapan, disiplini sağlayan bir öğretme aracının yanında aynı zamanda orta sınıf ahlakının savunucusu ve vekilidir. Günümüzde öğretmenlik mesleği artık, eğitimle ilgili olan kültürel, ekonomik, sosyal, bilimsel ve teknolojik yönleri ile mesleki yeterlilik gerektiren, alanında özel uzmanlık bilgi ve becerisi gerektiren bir meslek alanıdır (Şişman & Acat, 2003). Bu yüzden de öğretmen yetiştiren kurumlara, öncelikle ortaöğretim başarı düzeyi yüksek olan ve öğretmen olmaya gerçekten istekli, kararlı ve ne istediğini bilen bireyler seçilmelidir (Işık ve ark., 2010).

Türkiye’de resim alanını meslek olarak seçmek isteyen bireylere yönelik verilen mesleki görsel sanatlar eğitimi, ortaöğretim düzeyinde Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri tarafından verilmektedir. Güzel Sanatlar Liseleri bu alanda nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık ederek, Güzel Sanatlar alanında temel bilgi ve becerilerin kazandırılmasını hedeflemektedir (MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, 2013). Bu kurumlar öğrencilerini yetenek sınavıyla almakta, görsel sanatlar alanıyla ilgili derslerle genel kültür dersleri de ders içeriklerini oluşturmaktadır (MEB Ortaöğretim Güzel Sanatlar Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi, 2018). Lisans düzeyinde mesleki resim eğitimi Güzel Sanatlar Fakültelerinde ve Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Ana Bilim Dallarında verilmektedir.

Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi bölümlerinde (Resim-iş Öğretmenliği ve Müzik Öğretmenliği) öğrenci alımı kapsamında özel yetenek sınavları uygulanmaktadır. Özel yetenek gerektiren bu programların başvuru aşamasında her program kendi içinde öğrencilerin yeteneklerini ve becerilerini belirlemeye yönelik farklı uygulamalardan oluşan birtakım sınavlar uygulamaktadır. Özel yetenek sınavı ile öğrenci alımının yapıldığı bu bölümlerde, nitelikli öğrenci seçiminin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi gerekmektedir. Ancak Türkiye’de sanat eğitimine yönelik etkinliklerde, öğrenci seçimi ve öğrenci kaynağı konusunda bazı problemler yaşanabilmektedir. Bu noktada Eğitim Fakültelerinin Resim-iş Eğitimi Ana Bilim Dallarına özel yetenek sınavı ile öğrenci alınırken çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır (Kavuran, 2003). Bu kurumlara öğrenci seçimleri Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi’nin (ÖSYM) düzenlediği Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Temel Yeterlilik Testi (TYT)

puanıyla yapılmaktadır. YKS'nin 1. oturumu olan TYT'nin kapsamını Türkçe, Sosyal Bilimler, Tarih, Coğrafya, Felsefe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (veya ilave Felsefe soruları), Temel Matematik ve Fen Bilimleri becerilerini ölçmeye yönelik sorular oluşturmaktadır (ÖSYM, 2020). Yetenek sınavında ise Resim-iş Öğretmenliği kapsamında öğrenciler, sanatsal yeteneklerinin belirlenmesi aşamasında “modelden desen çalışması” ve “imgesel (hayali) tasarım çalışması” olmak üzere iki aşamadan oluşan bir uygulama sınavı ile gelmektedirler. Covid-19 salgını ile 2020-2021 eğitim öğretim yılından itibaren ilgili programa öğrenci alımlarında, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Eğitimi ABD olarak, sosyal mesafe kurallarına uygunluk sağlamak açısından canlı modelden desen çalışma aşaması kaldırılarak, yetenek sınavı sadece imgesel (hayali) tasarım çalışmasından oluşan tek aşamalı bir şekilde yapılmaya başlanmıştır.

Yetenek sınavı ile öğrenci alımında karşılaşılan sorunlara bakıldığında günümüzdeki en büyük sorun öğrencilerin, tarih, coğrafya, matematik ve fen bilimlerini kapsayan Temel Yeterlilik Testi (TYT) sonucunda elde etmesi istenilen başarı sıralamasının, yeteneğin belirlenmesinde bir ölçüt olarak kullanılan özel yetenek sınavı öncesinde, belirleyici bir ölçüt olarak değerlendirilmesidir. Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) kapsamında ilgili öğretmenlik bölümlerine yapılan başvuru aşamasında 2019 yılı ve öncesinde “TYT puanının 150 ve üzeri olması gerekmektedir” ibaresi yer almaktadır. Bu ifade 2020 yılı ve sonrasında ‘TYT'den en düşük 800.000 başarı sırasına sahip olma’ koşulu şeklinde güncellenmiştir. 2020 yılı YKS puanlarının yığınsal dağılımına bakıldığında ise 797.757'nci TYT başarı sırasının 220 ve üstü puan aralığıyla eşdeğer olduğu görülmektedir (ÖSYM, 2020). Dolayısıyla bu TYT baraj puanları esas alınarak bakıldığında bu programlara başvuran öğrenci profilini, mesleki resim eğitimi vermekte olan ortaöğretim kurumlarından mezun alan içi öğrenciler yanında diğer ortaöğretim kurumlarından mezun olan alan dışı öğrenciler de oluşturmaktadır. ÖSYM'nin eğitim fakültelerinin özel yetenek sınavı ile alana öğrenci yerleştiren resim-iş eğitimi ana bilim dallarında alan becerisi ile birlikte farklı disiplin alanlarına ilişkin yeterlilik düzeylerini ölçen bir sınav sistemi uygulaması ile eğitimin niteliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Bu sebeple, öğretmen adaylarının seçiminde, yetenekle birlikte genel kültür bilgisinin de bir arada bulunmasına yönelik TYT barajı ile ilgili yapılan bu düzenlemeler ile TYT 800 bin başarı sırası barajı getirilmiştir. Bu durum yetenek sınavı ile öğrenci alan fakülteleri öğrenci alımı konusunda etkilediği gibi, Güzel Sanatlar Liselerinde öğrenim gören ve amacı fakültelerin Resim-iş eğitimi ABD'nda öğrenim görmek olan bu öğrencilerin, TYT 800 bin başarı sıralamasına girmelerini zorlaştırdığını göstermiştir (Demirel & Sözer, 2023).

Araştırma, TYT 800 bin başarı sırası barajının getirilmesinden sonra, Resim-iş Öğretmenliği programlarında genel olarak yaşanan başvuru sayılarındaki azalmalar, buna bağlı olarak kontenjanların doldurulamaması, kontenjan sayılarının giderek azaltılması, alan içinden gelen öğrencilerin çoğunluğunun barajı geçememesi, alan dışı öğrencilerin başvuru ve kayıt sayılarında yaşanan artışlara dikkati çekmek adına önem taşımaktadır. Bu alanda yapılmış herhangi bir araştırma olmaması araştırmayı daha anlamlı kılmaktadır ve bu alandaki boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Mevcut araştırmanın problemini; ‘özel yetenek sınavıyla öğrenci alımının yapıldığı Eğitim Fakültesi Öğretmenlik Programlarına getirilen YKS sınavının birinci oturumu olan TYT’den en düşük 800.000’inci başarı sırasına sahip olma şartı uygulamasının, 2021-2024 yılları arasında, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Eğitimi ABD kontenjanlarına, özel yetenek seçme sınavı öğrenci kayıtları ve bölüm öğrenci profili üzerine yansımaları nasıldır?’ sorusu oluşturmaktadır. Bu araştırma sorusu kapsamında aşağıda yer alan sorular da araştırmanın alt problemlerini oluşturmaktadır.

- TYT 800 bin başarı sırası barajının, özel yetenek seçme sınavında bölüme başvuru yapan öğrencilerin alana göre dağılımına yansımaları nasıldır?
- TYT 800 bin başarı sırası barajının, bölüme yerleşen öğrencilerin sınava hazırlık süreçlerine yansımaları nasıldır?
- TYT 800 bin başarı sırası barajının, bölüme yerleşen öğrencilerin, bu bölümü tercih etme sebeplerine yansımaları nasıldır?
- TYT 800 bin başarı sırası barajının, bölümü ikinci üniversite olarak okuyan öğrenci sayılarına yansımaları nasıldır?
- 2015-2024 yılları arasında bölümü kazanan ve aktif olarak devam eden öğrenci sayılarının senelere göre dağılımındaki farklılıklara yansımaları nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın modeli

Araştırmada, nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan durum (örnek olay) çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması; (1) güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi (içeriği) içerisinde çalışan, (2) olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve (3) birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir (Yin, 1984, s.23 akt. Yıldırım & Şimşek, 2003: s.190). Araştırmada ayrıca görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma grubunun tamamına yarı

yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu yöntem, özellikle sosyal bilimlerde en fazla kullanılan araştırma yöntemidir (Yıldırım & Şimşek 2003: s.92). Briggs (1986), bu görüşme yönteminin, bireylerin görüş ve şikayetleri, tutumları, deneyimleri, duygu ve inançları ile ilgili etkin bilgi edinilmesini kolaylaştıran bir yöntem olmasından dolayı tercih edildiğini ifade etmektedir (akt. Yıldırım & Şimşek, 2003: s.92).

Araştırma grubu (evren-örneklem)

Araştırma, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Eğitimi Ana Bilim Dalında 2023-2024 eğitim öğretim yılı sonunda yapılmıştır. Araştırmada 2020-2024 yılları arasında bölümü kazanan, lisans programına kayıtlı ve aktif olarak devam eden 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencileri olmak üzere toplam 60 görsel sanatlar öğretmen adayı ile çalışılmış ve sadece bu öğrenciler ile sınırlı tutulmuştur. Çalışma evreninin Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Resim-iş öğretmenliği bölümü 2020-2024 eğitim öğretim yılları arasındaki genel kontenjan sayıları olan toplam 140 öğrenci kontenjanı oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise bölüme kayıtlı toplam 60 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgileri tablo halinde verilmiştir.

Tablo 1. Araştırma grubunun demografik bilgileri

Sınıflar ve Kayıt Yılları	Kız Öğrenci	Erkek Öğrenci	Toplam	Toplam Kontenjan
1. Sınıf-2023	11	2	13	30
2. Sınıf-2022	17	2	19	30
3. Sınıf -2021	8	2	10	40
4. Sınıf -2020	13	5	18	40
Toplam	49	11	60	140

Veri toplama araçları

Yapılan bu araştırma için öncelikle araştırma etiği ilkeleri göz önünde tutularak, araştırma yapılacak çalışma grubu için gerekli olan etik kurul izni alınmıştır. Etik kurul izni Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/ Yayın Etiği Kurulu tarafınca 04.06.2024 tarih ve 2024/11-71 sayılı kararı ile alınmıştır.

Verilerin toplanması/işlem yolu

Etik kurul izni alındıktan sonra 2023-2024 eğitim öğretim yılı sonunda araştırma grubuna yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Araştırmada ayrıca Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Eğitimi ABD arşiv verilerinden ve OGRİS veri sisteminde yer alan öğrenci kayıtlarından yararlanılmıştır. Ayrıca ÖSYM sayfasında yer alan

ve her yıl yeniden düzenlenen YKS Yüksek Öğretim Programları ve Bölüm Kontenjanlarından faydalanılmıştır.

Verilerin analizi

Araştırmada elde edilen veriler nitel araştırma teknikleri içerisinde yer alan betimsel analiz yöntemi ile değerlendirilerek sonuca ulaşılmıştır. Bu yaklaşımda elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilen veriler, gözlem ve görüşme süreçlerindeki soru ve boyutlara göre de sunulabilir (Yıldırım & Şimşek, 2003: s.158).

BULGULAR

2020-2024 Eğitim-öğretim yıllarında TYT 800 bin başarı sırası barajının bölüme yerleşmiş öğrencilerin alan durumlarına yansımaları

Tablo 2. Araştırmaya katılan öğrencilerin lise mezuniyet bilgisi

Sınıflar		Öğrencilerin Mezun Olduğu Liseler										Toplam
		Güzel Sanatlar L.		Anadolu Lisesi		Meslek Lisesi		Özel Okullar		Açık Lise		
		Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	
1.	Sınıf	4	2	4	-	1	-	-	-	2	-	13
2.	Sınıf	3	2	12	-	-	-	2	-	-	-	19
3.	Sınıf	1	-	7	2	-	-	-	-	-	-	10
4.	Sınıf	4	-	6	3	2	-	1	2	-	-	18
		13	3	29	5	3	-	3	2	2	-	60
Toplam		16		34		3		5		2		

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular; bölüme kayıtlı toplam 60 öğrenciden sadece 16'sının alan içinden geldiğini, yani Güzel Sanatlar Lisesi mezunu olduğunu göstermektedir. Bölümde kayıtlı toplamda 60 öğrenci sayısının 44'ünün alan dışından geldiği görülmektedir. Bu sayı bölüm öğrencilerinin yaklaşık dörtte üçü gibi büyük bir çoğunluğu oluşturmaktadır. Öğrencilerin mezun olduğu alan dışındaki okul dağılımlarına baktığımızda, 34 öğrencinin Anadolu Lisesi mezunu, 3 öğrencinin Meslek Lisesi mezunu, 5 öğrencinin Özel Okul mezunu, 2 öğrencinin ise Açık Lise mezunu oldukları bilgisi elde edilmiştir. Bu veriler aynı zamanda bölümde kayıtlı olan öğrenci sayılarının kız ve erkek olarak dağılımlarını da göstermektedir. Bu verilere göre bölümde toplamda 10 erkek öğrenci ile 50 kız öğrencinin kayıtlı olduğu görülmektedir. Öğrenci sayılarına cinsiyet olarak sınıf bazında bakıldığında, 1. sınıflarda 2 erkek, 11 kız öğrencinin kayıtlı olduğu, 2. sınıfta, 17 kız öğrenci ile 2 erkek öğrencinin kayıtlı olduğu, 3. sınıflarda 2 erkek öğrenciyle 8 kız öğrencinin, 4. sınıflarda ise 5 erkek öğrenci ile 13 kız öğrencinin kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu rakamlar bölümde kayıtlı öğrencilerin neredeyse genelini kız öğrencilerden oluştuğunu erkek öğrencilerin sınıflarda çok az sayılarda kaldığını göstermektedir.

2020-2024 Eğitim-öğretim yıllarında TYT 800 bin başarı sırası barajının, bölüme yerleşmiş öğrencilerin alana hazırlık süreçlerine yansımaları

Tablo 3. Araştırmaya katılan öğrencilerin yetenek sınavına hazırlık bilgisi

Sınıf	Resim Kursu Almayanlar		Resim Kursu Alanlar										
			1 Ay		2 Ay		3 Ay		5 Ay		6 Ay +		Top.
	GSL	D. L.	GSL	D. L.	GSL	D. L.	GSL	D. L.	GSL	D. L.	GSL	D. L.	
1.Sınıf	4	-	1	3	-	3	-	1	-	1	-	-	13
2.Sınıf	3	8	1	4	-	1	-	1	-	1	-	-	19
3.Sınıf	1	5	-	-	-	2	-	-	-	1	-	1	10
4.Sınıf	3	4	-	4	-	5	-	-	-	1	-	1	18
Top.	11	17	2	11	-	11	-	2	-	4	-	2	60

Yukarıdaki tabloda, Güzel Sanatlar Liseleri kısaltılarak GSL şeklinde, diğer liseler ise D. L. şeklinde ifade edilmiştir. Bu araştırma sorusu ile elde edilen veriler, alana kayıtlı olan toplamda 60 öğrenciden 28'inin yetenek sınavlarına hazırlanmak için resim kursu almadıkları şeklindedir. Resim kursu almayan 28 öğrenciden 11'inin güzel sanatlar lisesi mezunu olduğu, yani alan içinden geldiği görülmektedir. Alan dışından gelen öğrencilerden 17'sinin bu bölüme hazırlanmak için herhangi bir resim eğitimi almadığı elde edilen veriler arasındadır. Güzel Sanatlar Lisesi mezunu öğrencilerinden sadece 2'sinin bir ay gibi kısa bir süre sınava hazırlık için resim eğitimi aldığı görülmektedir. Alan dışından gelen öğrencilerin sınava hazırlık süreçlerine bakıldığında 11 öğrencinin 1 ay resim eğitimi aldığı, 11 öğrencinin 2 ay resim eğitimi aldığı, 2 öğrencinin 3 ay resim eğitimi aldığı, 4 öğrencinin 5 ay resim hazırlık eğitimi aldığı, sadece 2 öğrencinin ise 6 ay ve üzeri resim eğitimi alarak sınava hazırlandıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Bu soru ile elde edilen araştırma sonuçları, alan dışından gelen 44 öğrenciden 17'sinin sınava hazırlanmak için herhangi bir eğitim almadığını, 11 öğrencinin 1 ay gibi çok kısa bir süre, diğer 11 öğrencinin ise yine 2 ay gibi bir süre eğitim alarak resim-iş eğitimi programına yerleştiklerini ortaya çıkarmıştır.

2020-2024 Eğitim-öğretim yıllarında TYT 800 bin başarı sırası barajının, bölüme yerleşmiş öğrencilerin tercihlerine yansımaları

Tablo 4. Resim-iş Öğretmenliği programını tercih sebepleri

Sınıflar	Kendi istekleri	Aile İsteği	Toplam
1. Sınıf	12	1	13
2. Sınıf	19	-	19
3. Sınıf	9	1	10
4. Sınıf	18	-	18
Toplam	58	2	60

2020-2024 Eğitim öğretim yıllarında TYT 800 bin başarı sırası barajının bölüme yerleşmiş öğrencilerin tercihlerine etkisi ile elde edilen bulgulara baktığımızda, bölüme kayıt yaptıran 60 öğrenciden 58 gibi neredeyse tamamından oluşan bir sayının, programı kendi

istekleri ile tercih ettikleri bilgisi elde edilmiştir. Bölüme kayıtlı öğrencilerden sadece 2'sinin bölümü ailelerinin istek ve baskısı ile tercih ettikleri verisi elde edilmiştir.

TYT 800 bin başarı sırası barajının, bölümü ikinci üniversite olarak okuyan öğrenci sayıları üzerine yansımaları

Tablo 5. Araştırmaya katılan öğrencilerden daha önce lisans/ön lisans eğitimi alanlar

Ön Lisans/Lisans Bilgisi	Kız	Erkek	Toplam
Türkçe Öğretmenliği	-	1	1
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	1	-	1
Sosyoloji B.	1	-	1
Makine Mühendisliği	1	-	1
Turizm ve Otelcilik	-	1	1
Optisyenlik	1	-	1
Toplam	4	2	6

Bu araştırma sorusu ile elde edilen verilere bakıldığında, toplamda 6 öğrencinin daha önce başka bir üniversiteden mezun olduğu bilgisi elde edilmiştir. Bir öğrenci Türkçe Öğretmenliği bölümü, bir öğrenci Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümü, bir öğrenci Sosyoloji bölümü, bir öğrenci Makine Mühendisliği bölümü, bir öğrenci Turizm Ve Otelcilik bölümü, bir öğrenci de Optisyenlik bölümü mezundur.

2015-2024 Yılları arası bölüme kayıtlı öğrenci sayıları ile bölüm kontenjan sayıları arasındaki farklılıklar

Tablo 6. 2015-2024 yılları arası bölüm kontenjanı ve bölüme kayıtlı öğrenci sayıları

Eğitim-Öğretim yılı	Kız	Erkek	Toplam kayıtlı öğrenci	Bölüm kontenjanı*
2024-2025	10	1	11	20
2023-2024	11	2	13	30
2022-2023	17	2	21	30
2021-2022	8	2	11	40
2020-2021	16	8	24	40
2019-2020	16	10	26	50
2018-2019	11	3	14	50
2017-2018	13	3	16	40
2016-2017	18	12	30	40
2015-2016	24	10	34	40
Toplam	144	53	200	380

*ÖSYM Yükseköğretim Programları ve Kurumları Klavuzu (2015-2024).

Yukarıda verilen tabloda 2015 ile 2024 yılları arası, bölümü kazanan ve aktif olarak devam etmiş öğrenci sayıları ile bölüme ÖSYM tarafından verilen kontenjan bilgileri yer almaktadır. 2015-2024 yılları arasında toplamda 10 yıllık süreçte Resim-iş Öğretmenliği bölüm kontenjanı toplamda 380 öğrenci olmasına rağmen, bölüme kayıt yaptıran öğrenci sayısı 200'de kalmıştır. Bu oran toplam kontenjanın neredeyse yarısı kadardır. Özellikle 2021 ve 2024 yıllarında en düşük öğrenci kayıtlarına (11 öğrenci) ulaşılmıştır. Öğrenci kayıtlarında yaşanan

azalmalar zamanla bölüm kontenjan sayılarının düşürülmesine sebep olmuştur. 2019 yılında YÖK'ün 'Kontenjanını dolduramayan Resim-iş Öğretmenliği Programlarının barajının 150 puana düşürülmesi kararı' ile son 10 yılın en yüksek (530 öğrenci) başvuru sayısına ulaşılmıştır. Fakat sınavda genel kontenjan doldurulsa da yetenek sınavları ile öğrenci kayıtları arasındaki sürenin çok uzun tutulması, öğrenci kayıtlarını da oldukça düşürmektedir. 2020 yılından itibaren de bölüme yerleşen öğrenciler, TYT 800 bin baraj puanını geçmiş öğrencilerden oluşmaktadır. Yetenek sınavlarından sonra bölümü kazanan öğrenci listelerinde kontenjanlar dolmakta fakat bu sayılar kayıt döneminde eksilmektedir. Bu yüzden bölümü kazanan öğrenci sayıları ile bölüme kayıt yaptıran ve aktif olarak devam eden öğrenci sayıları farklılık gösterebilmektedir. Özellikle son yıllarda Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi'nin, yetenek sınavlarının çevre illere (Çukurova Üniversitesi-Adana, Necmettin Erbakan Üniversitesi-Konya gibi) göre erken yapılması, bu bölümü kazanan öğrencilerin, kendi yaşadıkları şehirde bulunan üniversiteleri kazanmaları durumunda, kayıtlarını diğer üniversitelerden yana kullanmaları da öğrenci sayılarını olumsuz olarak etkilemektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

2020 yılında gelen TYT 800 bin başarı sırası barajı ile bölüme başvuru ve kayıtlı öğrenci sayılarında önceki senelere oranla belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Özellikle 2021 ve 2024 yıllarında son 10 yılın en az öğrenci sayıları (11 öğrenci) görülmüştür. 10 yıllık süreçte yaşanan öğrenci sayılarındaki azalmalar YÖK tarafından verilen öğrenci kontenjanlarının da azalmasına sebep olmuştur. Resim-iş öğretmenliği bölümü olarak 2018-2019 yıllarında 50 kişilik öğrenci kontenjanına sahipken bu rakamlar 2020-2021 yıllarında önce 40 öğrenciye, 2022 yılında ise 30 öğrenciye düşürülmüştür. 2024 yılında yapılan değişiklik ile bu sayılar 20 öğrenci kontenjanına düşürülerek güncellenmiştir. TYT 800 bin başarı sıralaması barajının getirilmesi kontenjan sayılarındaki ve öğrenci kayıtlarındaki azalmaların yanında aynı zamanda alana hazırlıklı olarak gelen Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin önüne konulmuş bir engel niteliğindedir. Öyle ki araştırmada elde edilen verilere bakıldığında bölüme kayıtlı öğrenci sayılarının genelinin alan dışından gelen öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Alana öğrenci hazırlayan Güzel Sanatlar Liselerinde meslek derslerinin ağırlıklı olması TYT'ye hazırlık süreçlerini olumsuz olarak etkilemektedir. 4 yıl boyunca sadece resim alanına hazırlanan öğrencilerin, önlerine konulan TYT barajını geçememeleri, Eğitim Fakültesi Resim-iş Öğretmenliği programına hazırlıklarını boşa çıkarmaktadır. Alan için hazırlanan öğrenciler kendileri için konulan 800 bin başarı sırası barajını geçemedikleri için Eğitim Fakültesi Resim-iş Öğretmenliği bölümünü tercih edememektedirler. Güzel Sanatlar Fakültelerinin baraj

puanları daha düşük olduğu için (genellikle TYT 150 puan) öğrenciler Güzel Sanatlar Fakültelerinin kendi alanlarıyla ilgili bölümlerini tercih etmek zorunda kalmaktadırlar. Eğitim Fakültesinin öğretmen yetiştiren programlarındaki öğrenci profilinin genelini ise alan dışı liselerden mezun olan, sadece bir ya da iki ay gibi kısa bir süre resim eğitimi alarak gelen öğrenciler oluşturmaktadır. Alan dışından gelen ve TYT sınavında 220 ve üzerinde puan alarak herhangi bir üniversiteye yerleşemeyen öğrenciler tercihlerini Resim Öğretmenliğinden yana kullanmaktadırlar. Resim için eğitim alan öğrencilerin başka bölümlere yerleşmeleri neredeyse imkânsız iken, Anadolu Liselerinden ve diğer liselerden mezun olan öğrenciler, başka bir yeri kazanmasa da resim alanından gelen öğrencilerin önüne geçerek, onların kontenjan haklarını kolaylıkla ellerinden alabilmektedirler. 4 yıl süre ile resim eğitimi alan öğrenciler, Resim Öğretmenliği programına yerleşemezken, birkaç ay gibi kısa bir süre resim eğitimi alan öğrencilerin bu bölümlere yerleşmesi, alan içinden gelen öğrencilere yapılmış bir haksızlık oluşturmaktadır. Demirel ve Sözer (2023)'in araştırmalarında elde ettikleri Güzel Sanatlar Liseleri ile Anadolu Lisesi, Fen Lisesi ve diğer lise müfredatlarının uyumlu olmaması, TYT puan barajı ve yetenek sınavı ile öğrenci alan bölümlerde büyük bir adaletsizliğe sebep olduğu, bu sonucun herhangi bir üniversiteye yerleşemediği için yetenek sınavıyla öğrenci alan bölümleri ikinci bir seçenek olarak değerlendiren, TYT puanı ve başarı sırası daha yüksek olanların, alandan gelen yetenekli öğrencilerin önüne geçtikleri sonucu araştırma sonuçlarımızı da desteklemektedir.

2015-2024 yılları arasında bölüme kayıtlı öğrenci sayılarına bakıldığında 2015 ve 2016 yıllarında en yüksek öğrenci sayısına ulaşıldığı, her geçen yıl öğrenci sayılarında azalmalar yaşandığı görülmektedir. Bu yıllarda baraj puanının 180 puan olması, sınava başvuru yapan ve sınavı kazanan öğrenci sayılarının yüksek olmasında en büyük etkidir. Yetenek sınavlarında öğrenci başvuru sayılarının fazla olması daha yetenekli öğrencilerin seçimine de olanak sağlamaktadır. Fakat TYT 800 bin başarı sırası barajının gelmesinden sonra 30 öğrenci kontenjanı olan bölümün başvuru sayıları 100'e bile ulaşamamaktadır. 30 öğrenci kontenjanı olan bir bölümü, 30 kişi asil olarak kazanabilse de yedek kontenjanda ikinci bir 30 kişilik öğrenci listesi sağlanamamaktadır. Yedek öğrenci sayılarının az olması, bölüme kayıt yaptırmayan öğrenci sayılarının yerinin doldurulamamasına sebebiyet vermektedir. Kontenjanları doldurabilmek adına seçilen öğrenciler yeteneklinin yanında yeteneği olmayan ama belki zamanla geliştirebilir nitelikteki öğrencilerden de oluşabilmektedir. Bu şartlar yetenek sınavlarında maalesef ki bazen kötünün iyisini de seçmek zorunda bırakmaktadır.

TYT 800 bin başarı sıralaması barajının getirdiği şartlar, bölümün öğrenci sayılarını her geçen yıl oldukça aşağılara çekmektedir. Bölümde 2. sınıftan itibaren temel alan belirlemek adına sınıflar ana sanat atölye dersi resim ve grafik olarak 2 gruba ayrılmaktadır. Atölye derslerinin tamamı bu gruplar üzerinden planlanmaktadır. Sınıflar ikiye bölündüğünde 4 ya da 5 kişiye kadar düşen sınıf mevcutları oluşabilmektedir. Bu durum hem öğrenci hem akademisyen açısından motivasyonu da olumsuz olarak etkilemektedir. Öğrencilerin devamsızlık yapması halinde öğrenci sayılarındaki düşüş daha da hissedilir olmaktadır. Bu alanda yapılmış benzer bir araştırma olan ÖSYM'nin TYT barajı ile ilgili yaptığı 800 bin başarı sırası barajı ile ilgili düzenlemeler, Eğitim Fakültelerinin özellikle Resim-iş Eğitimi ABD'na kayıt yaptıran öğrenci sayılarının birçok üniversite kapsamında kontenjanı doldurmadığı ve öğrenci sayılarında belirgin düşüşler yaşanmasına sebep olduğu sonucu araştırma bulgularını desteklemektedir (Demirel & Sözer 2023). Resim-iş eğitimi alanında TYT 800 bin başarı sıralaması barajı ile yapılmış araştırma sayısı çok sınırlıdır. Yetenek sınavları ile öğrenci alımlarının yapıldığı benzer bir alan olan Müzik Öğretmenliği bölümünde yapılmış benzer bir çalışmanın verileri bu araştırma sonucunu desteklemektedir. Başbuğ ve Kaya (2022)'nin yaptığı bu çalışmada, yetenek sınavı ile öğrenci alımlarının yapıldığı Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği ABD'da, TYT 800 bin başarı sırası barajı ile ilgili alınan karar sonrasında, 2020 yılında müzik eğitimi ABD yetenek sınavlarında, başvuru yapan, sınavı kazanan ve kayıt yaptıran öğrenci sayılarında belirgin şekilde azalmalar yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin alan içinden gelen ve alan dışından gelen oranlarına bakıldığında alandan gelenlerin sayılarında belirgin bir azalma yaşanırken, alan dışından gelen öğrenci sayılarında belirgin bir artma yaşanmıştır. Bu sonuçta, alan içinden gelen öğrencilerin bu baraj puanından oldukça olumsuz etkilendiğini göstermektedir, bu veriler de bizim araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

Öneriler

Bu araştırma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda şu önerileri sunabilir;

- Öncelikle TYT 800 bin baraj puanı üzerinde düzenlemeler yapılarak baraj puanları daha makul seviyelere indirgenmelidir.
- TYT sınavlarında özellikle alan içinden gelen öğrencilerin yeterliliğinin artırılmasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.
- Güzel Sanatlar Liselerinden gelen öğrenciler için, bu alanda eğitim veren ortaöğretim okullarında, eğitimin niteliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapılarak daha belirgin çözüm önerileri getirilmelidir.

- Güzel Sanatlar Liselerinden gelen öğrencilerin kendi alanlarına yerleşebilmelerini kolaylaştırmak adına ek puan verilebilir.
- Güzel Sanatlar Liseleri dışındaki liselerde resim eğitimi ile ilgili derslerin sayısı ve süresi artırılmalıdır. Ayrıca ders içeriklerinde düzenlemelere gidilmelidir.
- Güzel Sanatlar Liselerinde öğrenim gören öğrenciler ve veliler, 9. sınıftan itibaren öğretmenler ve idare tarafından TYT 800 bin başarı sırası barajı hakkında bilgilendirilmeli ve sınava hazırbulunuşluk seviyeleri yükseltilmelidir.

Sınırlılıklar ve güçlü yönler

Araştırma Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Eğitimi ABD’da, 2020-2024 yılları arası kayıtlı ve aktif olarak eğitim alan öğrenciler ile sınırlı tutulmuştur. Araştırmayı yürüten araştırmacının, 2015-2024 yılları arasında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapıyor olması, bu süreçteki özel yetenek sınavlarının tamamında görev almış olması, sınava başvuran, sınavı kazanan ve bölüme kayıt yaptıran öğrenci sayılarını ve öğrencilerin sınavdaki resimleri ile okuldaki eğitim süreçlerini bire bir gözlemleyebilmiş olması araştırmacının geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmaktadır. Bu alanda yapılmış benzer bir çalışma olmaması da araştırmayı güçlü kılan bir başka yöndür.

KAYNAKÇA

- Akkurt, S., & Boratav, O. (2018). Neden sanat eğitimi? *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 1(1), 54-60.
- Başbuğ, Ç., & Kaya, A. (2022). Temel Yeterlilik Testi başarı sırası barajının müzik öğretmenliği programları özel yetenek seçme sınavına etkileri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(3), 1356-1371.
- Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 207-237.
- Demirel, İ. N., & Sözer, S. A. (2023). Resim-İş öğretmenliği özel yetenek sınavlarında TYT barajı. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 28-44.
- Işık, A., Çiltaş, A., & Baş, F. (2010). Öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 14(1), 53-62.
- Kavuran, T. (2003). Resim-iş öğretmenliği anabilim dallarına özel yetenek sınavları ile öğrenci alınırken karşılaşılan sorunlar. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 159- 180.
- MEB, (2013). Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği. Resmî Gazete (Sayı: 28758). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/09/20130907-4.htm>
- MEB (2018). https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_02/21173451_ort_ogrtm_hdc_2018.pdf.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2018, Şubat 19). *Ortaöğretim Güzel Sanatlar Lisesi haftalık ders çizelgesi* (müzik, Türk halk müziği, Türk sanat müziği, görsel sanatlar). <https://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori>

Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi (2020a). *Yüksek Öğretim Kurumları sınavı kılavuzu*.
<https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2020/YKS/YksKilavuz1405202>

ÖSYM (2020b). Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı (YKS) *Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu*.
<https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2020/YKS/tkilavuz13082020.pdf>

ÖSYM (Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi) (2019). YKS Değerlendirme Raporu
<https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2019/GENEL/yksDegRaporweb03092019>

Şişman, M., & Acat, M. B. (2003). Öğretmenlik uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 235–250.

Türer, A. (2006). Türkiye’de öğretmen yetiştirme ve sorunlar-I. *Abece Dergisi*, 235-236.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

KATKI ORANI CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR CONTRIBUTORS
Fikir ve Kavramsal Örgü <i>Idea or Notion</i>	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak <i>Form the research hypothesis or idea</i>	Sibel ADAR CAN
Tasarım <i>Design</i>	Yöntem ve araştırma desenini tasarlamak <i>To design the method and research design.</i>	Sibel ADAR CAN
Literatür Tarama <i>Literature Review</i>	Çalışma için gerekli literatürü taramak <i>Review the literature required for the study</i>	Sibel ADAR CAN
Veri Toplama ve İşleme <i>Data Collecting and Processing</i>	Verileri toplamak, düzenlemek ve raporlaştırmak <i>Collecting, organizing and reporting data</i>	Sibel ADAR CAN
Tartışma ve Yorum <i>Discussion and Commentary</i>	Elde edilen bulguların değerlendirilmesi <i>Evaluation of the obtained finding</i>	Sibel ADAR CAN
Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment		
Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır. <i>No contribution and/or support was received during the writing process of this study.</i>		
Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict		
Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur. <i>Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.</i>		
Etik Kurul Beyanı/ Statement of Ethics Committee		
Bu araştırma, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Etik Kurulunun 04.06.2024 tarihli ve 2024/11-71 sayılı kararı ile yürütülmüştür. <i>This research was conducted with the decision of Niğde Ömer Halisdemir University Ethics Committee dated 04.06.2024 and numbered 2024/11-71.</i>		

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) ile lisanslanmıştır.